

vod župan dr. Bratkovič in je pojasnil namen prireditve predsednik pripravljalega odbora g. inž. Vrhnjak. Veličasten je bil pogled na kmečki sprevid, ki se je pomikal na 22 lojterskih vozovih in treh avtomobilih na prijazni zeleni grič, na Homec. Ob 9. uri je celebriral tu na prostem sveto mašo naš rojak prof. č. g. Živortnik. V pridigi je g. profesor opominjal in povdarjal, da je kmetijski stan najlepši stan, a tudi najtežji stan, da je kmetovalec v večnem boju z naravo in v trpljenju najbolj pozna in občuti potrebo božje pomoči. Po končani sveti maši se je vršilo pred cerkvijo veliko kmečko zborovanje, katerega je otvoril predsednik kmetijske podružnice g. Areh, a vodil ga je g. inž. Vrhnjak iz Pameč. Zborovanju je prisostvoval kot vladni zastopnik g. višji pristav Elletz in se ga je udeležil kot gost tudi g. sreski načelnik iz Gornjega grada. Inženir Vrhnjak je prebral spored zborovanja in predavanjin je povabil najprej zastopnika Kmetijske družbe v Ljubljani, tajnika g. Kafola, da ima svoj gospodarski referat. G. Kafol je s stvarno, jedrnato in navdušeno besedo opozoril zbrano ljudstvo kako treba povzdigniti kmetijstvo s smotreno živinorejo in organizacijo sadjarstva. Strokovno predavanje je ljudstvo spoščno odobraval. Kmet. referent Wernig je vzpodbujal k ljubezni do domače grude in je slikal v vznešenih besedah lepoto življenja na vasi. Povdarjal je razloge krize, katero preživlja naše podeželje. Referent za zadružništvo pri kr. banski upravi dr. Milavec pa je znal v nenavadno poljudnih in domačih besedah in krepkih izrazih vžgati in razgibati ljudstvo ter ga navdušiti za varčnost in zadružno delo. — V vzornem redu je odkorakala vedno številnejša množica iz Homca. Velika zasluga gre rediteljem, ki so kot jezdec — 12 po številu — prav pestro poživili sprevid. Najimpozantnejši med njimi je bil njihov voditelj g. Ivan Vrhnjak v slikoviti narodni noši in z veliko državno zastavo. Od 2. do 5. ure se je vršila na Kavovem vrtu prav dobro obiskana tombola, katere so se udeležili v velikem številu tudi meščani. Dobitke za tombolo so darovali trgovci in zasebniki v mestu, razna industrijska podjetja v domačem okolju in v Mariboru, Kmetijska družba v Ljubljani in posamezni kmetovalci. — Zanimivost za naš okraj je bila konjska dirka in jahalna tekma, za katero je bilo izredno zanimanje in pri kateri je naraslo število gledalcev nad 2000. Pri dirki na vprego je bil zmagovalec g. Schuler, pri dvovprežni dirki pa je zmagal g. Ferdo Šotl. Prve dirke so se udeležili:

g. Schuler, Karničnik mlajši in starejši ter g. Šorjak. Dvovprežne sta se pa udeležila: gg. Cehner iz Libellé in Šotl iz Turške vasi. Pri jahalni tekmi z lahkim konji je zmagal g. Kuhar, pri tekmi s težkimi konji pa je bil prvi g. Hartman iz Legna. Prve so se udeležili: gg. Kuhar, Sergak, Jaš in Krovh; druge pa: gg. Knez Ivan in Knez Franc iz Razbora, Bart, Hartman in Čas. Višek razpoloženja pa je dosegla prireditelj s tekmo koscev, katere se je udeležilo devet zanimancev. Vsak od koscev je dobil odmerjeno površino 90 kvadratnih metrov. Zmagovalec pri tej tekmi je bil je bil g. Ivan Krpač organist in posestnik v Šmartnem. Kosil je s koso domačega podjetja tovarne kos »Köllner« znamke »Junačka kosa«. Drugi zmagovalec je bil Martin Kresnik, posestnik iz Šmartna, s koso iste znamke, kakor tudi tretji zmagovalec Konečnik Josip, posestnik iz Šmartna. Četrti zmagovalec pa je bil Anton Lekše, posestnik iz Šmartna s koso znamke »Narodna kosa. Vsi kosci so člani pevskega društva v Šmartnem. Prav prisrčno domačnost je vzbudil nastop koscev-tekmovalcev. Z lepo narodno pesmijo so se podali na delo, veselo ukanje in vriskanje je preklinilo njihovo prizadevanje pri tekmovalni košnji in z ubrano, po vsej dolini odmevaljočo pesmijo so končali svoje delo. Vrta šmarska dekleta v narodnih nošah pa so prinesla koscem malo južino: črni kruh, jabolčnik in klobase. Rastrosile so pokošeno travo in potem zapele v zboru prekrasno »Moja kosa je rujava«. Prav domače veselje in razpoloženje je navdajalo občinstvo, ki je odhajalo s kosci s kosami na ramenih s travnika in se je razvil čisto domač pomenek in razgovor v nedolžni šali in smeju. V Kavovem kežolcu je razstavila tvrčka Ježek in drug, Ivan Hayn in drugi iz Maribora svoje poljedelske stroje.

Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra tega leta. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. — Takl imajo pri sprejemu prednost. Kolkovane, lastnoročno na celo polo pisane prošnje (kolek sedaj Din 25.—) za sprejem je poslati ravnateljstvu banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 31. julija tega leta. Prošnje se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o pravosti pri onih prošlicah, ki ne vstopijo v zavod ne-

posredno iz kake druge šole; 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačati stroške šolanja; 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; štipendist, ki nepovoljno napreduje, izgubi štipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter najmanj z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. — Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine (ali srbohrvaščine) in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi vsaj dveh razredov meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniku zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni dovoljno, se odklonijo. Oskrbnina stane do preklica mesečno Din 150.—. Plačuje se vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Izključenim ali samovoljno izstopivšim učencem se vnaprej plačana oskrbnina ne vrne. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta mesta v internatu. V tem slučaju je treba podpreti prošnje z uradno (od občinskega ali davčnega urada) potrjenim ubožnim spričevalom ali izkazom premoženja z navedbo družinskih in gospodarskih razmer, predpisanih davkov itd. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnje za sprejem se rešujejo pisмено.

Sprejemni pogoji za banovinske kmetijske šole v št. Juriju ob južni železnici. Novo šolsko leto 1930/31 se začne početkom oktobra ter traja polnih 12 mesecev. Sprejme se 34 gojencev in sicer v prvi vrsti le kmečke sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetijah kot bodoči gospodarji. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 20 let stari, le izjemoma se sprejme tudi par starejših prosilcev. Vsi gojenci stanujejo v internatu. Mesečna oskrbnina bo predvidena na Din 150. Sinovom gospodarsko šibkejših posestnikov se dovolj delni ali celotni popust oskrbnine. Lastnoročno spisane prošnje, kolkovane s kolkom 5 Din in 20 Din priloženo za rešitev, je vložiti na upravo zavoda najkasneje do konca avgusta. V proš-

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Kako morete vedeti,« vpraša, »kaj hočem imeti od vas, ko vendar le nekateri zaupniki znajo, kaj jaz nameravam.«

Vedeževalka je molčala nekaj časa, potem pa reče:

»Vi ste bili v noči pred osmimi dnevi pri meni in ravno tako ste bili oblečeni, kakor ste sedaj.«

»Pred osmimi dnevi,« vzklikne grofica začudeno, »ženska, to je nemogoče. V noči pred osmimi dnevi sem bila v gradu Čakovec poleg svojega soproga v krogu naših prijateljev, kjer smo obhajali rojstni dan mojega soproga.«

»Vendar ste bili tedaj v moji koči,« ponovi vedeževalka, »toda ne osebno. Videla sem vas v sanjah in sem slišala vašo prošnjo, da moram pokazati možu, ki ste ga vzljubili, zrcalo bodočnosti, da vidi moč in veličastnost svojega

rodu ter da stoji trdno v boju, ki se kmalu razvname zoper mogočnejše za ogrsko deželo.«

Ana Katarina Zrinjska je stala nemo pred vedeževalko. Tajinstvena žena je uganila njene najskrivnejše misli. Odkod pa je mogla to doznati? Ali so bili izdajalci na Čakovcu ali pa ima ta vedeževalka res nadnaravno moč, da gleda v prihodnost, kakor ji to ljudje pripisujejo.

Grofica ni mogla več dolgo dvomiti, da je na pravem mestu. Neopaženo spusti možnjček, napolnjen s cekini, kot prvo odplačilo za vedeževalkine usluge, na mizo.

Le-ta je to opazila ter reče:

»Prihta ne rabi vašega denarja. Vzemite svoje darilo zopet nazaj, visoka gospa, in vstopite hitro v stransko sobo. Zdi se mi namreč, da ravno prihaja tisti, ki ste ga prej imenovali.«

Po teh besedah pokaže vedeževalka grofici Zrinjski mala stranska vratca, skozi katera se je prišlo v notranjost prostora, ki je bil neposredno za hišico.

Komaj je zginila grofica Zrinjska, že je potrkalo na vrata. Vedeževalka je odprla. Vstopil je Ivan Erazem grof Tatenbah s svojim strežajem Tarrodyjem.

»No, Prihta,« reče ter odloži svoj plašč, »že

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskanice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun

št. 10.602

Telefon interurb. št. 2119

nji naj se navede tudi velikost posestva staršev, ter priloži: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, нравstveno spričevalo, obvezo staršev, da bodo krili stroške, oni pa, ki prosijo za celotno ali polovično oprostitvev oskrbovalnine, naj prilože tudi davčno ali občinsko potrdilo glede višine letnih davkov in gospodarskega stanja ter obvezo, da ostane sin po študiju doma. O sprejemu se obveste prosilci pismeno. Sprejeti morajo imeti tudi s seboj: potrebno praznično in deavno obleko, vsaj štiri pare perila, vsaj dva para čevljev, štiri pare nogavic, dva para rjuh, eno zimsko odejo, ter tekoče potreščine: brisače, krtače, nočne copate, zobno krtačico itd.

Breskovi cepljenci in cepljenke.

Zadnji čas se opaža, kako nekateri ljudje (njih imena še zaenkrat zamolčim) spomladí na trgu breskvine divjake prodajajo za cepljene, za sorte z imeni najboljše mogočih sort. In le premnogi jim nasedejo na lim. Kakšno razočaranje, ko kakšen divjak sadje pokaže, ki je grenko in pustega okusa namesto lepo rudečih, dišečih in masleno se raztapljajočih okusnih sadežev, ki jih dajejo cepljene breskve!

Naravna posledica je odpor, ko pravijo ljudje, da ne kupijo več breskovičev drevesc, saj ne rodijo lepih sadov. Radi tega pošten drevesničar težko proda za zmerno ceno pošteno blago. Da pa v prihodnje ne bo težko kupovati neizkušenim gospodarjem in gospodinjam, opozarjamo na sledeče: Breskov divjak se pozna ravno tako od cepljenca, kakor jabolčni divjak ali lesnika, tako poleti kakor pozimi, oziroma spomladí.

Cepljena breskev ima poleti večje in svetlejšje liste in vejice so debelejšje ter na koncu enako debele. Spomladí se očesa močno vidijo, ker cepljene imajo zelo mnogo cvetnega popja, oziroma brstja. Nasprotno breskev-divjak ima bolj temne barve listje, ki je nekam bolj zašiljeno ter ozko. Spomladí se šibka vejičasta drevesa še lažje po-

znajo od cepljenih, necepljene imajo samo listnata očesa, da se skoro ne vidijo, vejice so zelo tanke in dolge, lub ali skornja je zelenkasta, pri cepljenih bolj rudečkasta. Kdor dobro opazuje, bo hipoma spoznal pravo. Tudi pri cení se večkrat vidi razlika, kajti brezvestneži dajo drevesca za vsako ceno, za katero pošten drevesničar ni v stanu dati dobre robe.

S pomočjo tega navodila, oziroma pojasnila si lahko vsakdo prihodnjo pomlad nabavi zanesljivih breskovih drevesc.

Ker pa se bliža meseca avgusta zopet cepilna sezona, naj omenim še to-le:

Marsikdo ima v svojem vrtu mlada breskova drevesca, ki jih bo lahko cepil v avgustu; tudi starejša drevesa (ako niso prestara) se dajo s pridom cepiti, če imajo iz debla mlade poganjke.

Cepiče je že lahko dobili pri domačih drevesničarjih. Dokler bo kaj zaloge, postrežem lahko tudi jaz z zajamčeno pristnimi sortami, kakor so: Amsterdam, Aleksander, Jorkova, Brigova, Mikado, Gripenkerl, Valparaisa, Luiza rana, Proskavska, Waterlos, kraljica Karla in M. Ros, Triumph, Riversova in še nekatere domače zele rodovitne. Jabolčni cepiči so na razpolago sledeči: Jakob-Lebel, Ontario, Jonatan, Edelstein in Lord-Suffield ter domače razne sorte. Od hrušek samo: Blümelbachova, Češka ananas in Šmarna. — Jožef Vezjak, Vodole, Sv. Peter pri Mariboru.

Kdor si želi cene in dobre obleke naj se oglasi v konfekcijski in modni trgovini
ŽIGA WEISS
Celje-Gaberje 591 II

Krivica. Pijanec: »Pa pravijo, da je človek krona stvarjenja. Vsak naveden hrošč ima šest nog, človek pa naj gre samo po dveh?«

Cene in sejmiska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 12. julija so pripeljali šeparji na 27 vozeh 58 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 15 do 30 Din, špeh 17 do 19 Din. Krompir 2 do 2,50, čebula 3 do 4, česen 16 Din. Pšenica 2,50, ječmen 1,75 do 2, oves 1,50, koruza 2, ajda 1,50, proso 2,50, fižol 2 do 2,50, grah 6 do 8 Din. Kokoš 30 do 45, piščanci 25 do 80, raca 20 do 30, gos 40 do 50, puran 40 do 50, domači zajec 5 do 40 Din. Kislo zelje 4 Din. Borovnice 2, maline 8, hruške 8 do 12, suhe slive 10 do 14, breskve 20 do 24 Din. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, surovo maslo 36, jajca 0,50 do 1, marelice 12 do 16, med 14 do 18 Din.

Mariborsko sejmisko poročilo. Priganih je bilo 26 konj, 27 bikov, 210 volov, 386 krav in 22 telet; skupaj 671 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 8. julija tega leta so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 8 do 8,50; poldebeli od Din 6 do 7; plemenski voli od Din 5 do 7; bikji za klanje od Din 6,50 do 9; klavne krave debele od Din 6 do 7; plemenske krave od Din 5,50 do 6; krave za klobasarje od Din 4 do 5,50; molzne krave od Din 6 do 8; breje krave od Din 6 do 8; mlada živina od Din 6 do 8,50; teleta 10 do 13 Din. Prodanih je bilo 318 komadov in od teh za izvoz v Avstrijo 8 komadov.

Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 11. julija tega leta je bilo pripeljanih 184 svinj; prodanih je bilo 94 komadov. Cene za komad so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 120 do 175 Din; 7 do 9 tednov stari 200 do 250 Din; 3 do 4 mesece stari 300 do 350 Din; 5 do 7 mesecev stari 450 do 500 Din; 8 do 10 mesecev stari 600 do 850 Din; eno leto stari od 1000 do 1700 Din. 1 kg žive teže pa so prodajali po Din 11 do 13, 1 kg mrtve teže pa od Din 15 do 17,50.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od Din 18 do 20; volovsko meso II. vrste od Din 16 do 18. Meso bikov, krav in telc od Din 10 do 14. Telečje meso I. vrste od Din 25 do 30; telečje meso II. vrste od Din 20 do 24. Svinjsko meso sveže od Din 15 do 30.

Vozni red za Din 2.—

(po pošti Din 2,50 poslati v znamkah naprej, ako se naroči le en izvod) za vse železniške in avtobusne proge Slovenije dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zopet nov zvezek Karl Mayevih spisov

izšel

PO DVOJEM RUMBJETNU

v vsebino: V leči - iz leče slovo Rmedija. Cena 10 Din.

Naroča se pri Cvetlavi haligand, Maribor

drugič sem v vaši koči. Glejte, kako močnega so me napravila vaša zdravila. Zato predvsem mo- jo zahvalo za vašo pomoč.»

Grof je vrgel po teh besedah možnjček ce- kinov na mlzo, katerega je vedeževalka mirno ter navidezno ravnodušno položila k onemu, ki ga je prej dala grofica Zrinjska.

Grof Tatenbah sede na stol zraven toplega ognjišča ter reče:

»Ker ste mi vi tako hitro in kljub vsem ža- lostnim prerokovanjem zdravnikov pripomogli k ozdravljenju, sem zopet tukaj, da pogledam skozi vaše čarodejno zrcalo v bodočnost, kakor sem vam dal po svojem strežaju že včeraj na- znaniti.«

Pri teh besedah se je vedeževalka nekam užalostila in njen obraz je dobil nekak oduren izraz, njena sicer mala postava se je vzravnala. Po kratkem premišljevanju reče z naravnost prosečim glasom:

»Milostljivi gospod, vi hočete gledati podobe o tem, kako boste stopali po lestvi moči in slave. Vi hočete doznati, ali drži vsak klin na tej lest- vici, da ne padete v globočino, kjer prežita za- hrbtost in izdajstvo ter se vam reži nasproti smrt namesto kronane glave. Visoki gospod, pu-

stite svoje namere! Ni dobro, predrzno gledati v bodočnost, ko lahko v veselju uživete sedanjost.«

»E, ohrani svoje jadikovanje za drug čas. Nisem prišel sem, da bi poslušal nagrobnico, ve- sele podobe hočem gledati, kakor mi jih proro- kuje moja zvezda. Najprej, odpri svoje čarovni- ško zrcalo ter pokaži, da si ravno tako dobra vedeževalka, kakor si dobra zdravnica. Če so tvoje podobe zlate in lepe, bo tudi plačilo obilno. Ali me razumeš, prerokinja?«

Prihtine oči se zasvetijo pri teh grofovih be- sedah, vendar jih poveti kmalu k tlom. Čez ne- kaj časa reče s povzdignjenim, tajinstvenim glasom:

»Vi zahtevate veliko, visoki gospod, toda ne jezite se, če ne boste videli vsega tako, kakor si želite. Vstopite!«

Vedeževalka pritisne na železno kljuko ma- lih vrat v levem kotu sobe, kamor vstopi grof Tatenbah.

Tukaj se nudi vstopivšemu čisto druga sli- ka. Prišel je, ko je prekoračil mal predor, v pre- cej velik prostor, katerega stene so se svetile od sija svetilke, obešene na stropu. Prijeten vonj se je razširil po dvorani.

Vedeževalka odkaže grofu sedež med zele-

Ob 10 letnici „Strokovne zveze vinarjev“.

V nedeljo, dne 13. julija so prihiteli iz vseh krajev naših goric zastopniki vinskih organizacij na redni in deseti občni zbor svoje matice in predstavnice »Strokovne zveze vinarjev«, centrale v Ljutomeru. Prišli so, da se spet vidijo in si podajo svoje željave desnice, kakor si jih le podajo bratje, sinovi delavske matere in tisti, katerim je borba za božje in človeške pravice vsega delavskega stanu, na temelju krščanske pravičnosti in ljubezni, le skupen cilj in da se tako še medsebojno bolj utrdijo v zvestobi, žrtvovanju in trpljenju. Deset let še beležimo pri tej priliki v preteklost našega mladega strokovnega in krščansko-socialnega vinskih pokreta. V celi zgodovini vinskih pokretov ni nikogar takega bilo pred nami in prav nikogar takega, tudi ni danes ob naši strani. Z začetkom te naše strokovne organizacije je nastal prvi pojav, da smo se vinarji enkrat zganili in se začeli zanimati za svojo bodočnost, kakor uveljavljene ter smo začeli tako prvič zbirati vse naše gospodarske in duševne sile na žrtvenik svoje stanovske skupnosti. Težki so bili začetni časi tega pokreta. Bila se je dolgo časa huda borba samo za obstoj organizacije. Ne samo proti nasprotnikom vsakega pravega delavskega gibanja in proti neutemeljenim predsodkom, ki so jih toliko imeli o našem strokovnem pokretu, ampak v prvi vrsti je šla ta borba najbolj proti sebičnosti in nezavednosti vinarjev samih, ki so na prvi hip takoj pričakovali od organizacije kar največ profita. Žrtve za to pa naj bi ne bilo nobenih. Manjkalo nam je povsod sposobnih stanovskih voditeljev. Da ni zagrabila takoj celotnega vinskih pokreta Jugoslovanska strokovna zveza, in se pri tem ni ustrašila tudi največjih žrtv, bi najbrž danes vinarji ne imeli zaznamovati nobenega — uspeha. Sedaj so vsaj glavne ovire že odstranjene in se tako »Strokovna zveza vinarjev« stabilizira in prodira naprej v široke vinskih mase. Na krmilu stoji načelstvo centrale s krepko četo odbornikov in borcev še 21 skupin ali krajevnih organizacij, zavednih in izšolanih po izkušnjah svojih proletarskega življenja in po lastnih borbah ter sodelovanju v organizaciji do danes. Ako pogledamo nazaj v to sicer kratko preteklost desetih let, nas varadoste veliki uspehi, gospodarski in kulturni, ki smo jih v tem

času dosegli z združenimi močmi za naš vinskih stan. Močna strokovna organizacija, vinskih red, podporni sklad, starostni sklad in lastna kreditna zadruga, vse to so glavni obrisi našega dosejanega dela in uspehov. Koliko pa ostane še pri vsem tem skupnega dela skritega, katerega se sploh ne more pokazati in ne videti!

Mnogo večji bi lahko še bili danes naši uspehi. Mi imamo še vse več gospodarskih sil in tudi sposobnih talentov, ki bi lahko delali skupno na ustvaritvi boljše bodočnosti vseh vinarjev. Toda žal, še veliko jih je nezrelih za idejo stanovske skupnosti in vzajemnosti, ker ne morejo še razumeti žrtve ki jih vsaka taka skupnost terja neusmiljeno od posameznika. Razveseljivo je za nas dejstvo, da pretežna večina vinarjev z nami misli in čuti, v organizacije pa ne more, ker so prešlabi delovni pogoji in skoraj ničnostna denarna plača v nekaterih krajih. Kdor pa stoji gospodarsko v propasti, za takega je vsaka žrtve skupnosti nemogoča in vsako kulturno delo je zanj nedostopno, pa naj si bo še tako lepo in idealno. Zato pada velika odgovornost na vse tiste, ki odklanjajo vsako zboljšanje nesocialnih in nekulturnih razmer vinarjev in ki iz tega stališča delajo ovire našemu pokretu. Kdor dela na tem, da se vinarji strokovno naj ne organizirajo, da se jim sploh boljše ne bi smelo goditi, to je, da bi se vinskih stan ne smel dvigniti gospodarsko in vzporedno s tem tudi moralno, vsak tak, je največji škodljivec in nasprotnik dobrobiti našega najdelavnejšega in najsiromašnejšega naroda tukaj ob severni meji.

Tovariši vinarji! Mi pa bodemo svoje pot držali tako naprej, ker je pravilna. Naše delo za zboljšanje položaja ne gre le radi trenutnih materialnih koristi, ampak naše delo je usmerjeno na vse višjo in idejno plat. Kot kristjani in kot člani krščanske strokovne organizacije smo dolžni po božji zapovedi in po svoji vesti, vsak zase, kakor vsi skupaj, potegovati se za svojega bližnjega, mu braniti njegove pravice dosledno in mu pomagati v stiski. Božja zapoved »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« velja vsem enako. Prvi kristjani niso nosili teh zapovedi le v ustih iz strahu ali kakega kompromisa s pogani, ampak so te zapovedi tudi dosledno izvajali in tudi zanje umirali, če je trebalo. Krščanski delavec, tako i vinar! Nikjer ni dana lepša priika, bolj zadostiti tej zapovedi ljubezni do bližnjega kakor ravno v strokovni organizaciji, v kateri se podrediš vzajemnosti in interesom celote kot

skupnosti svojih enakih, najrevnejših zapostavljenih, pravice in ljubezni najbolj težnih svojih sobratov in sester in si v tej skupnosti tudi pripravljen trpeti in se žrtvovati. Kdor dela in je pošten, se nima ničesar bati. Tako tudi tisti, ki se zaveda krivic in stiske svojega bližnjega, ako je pravi kristjan, nikakor ne boče prej miroval, dokler mu ne odpomore in pribori, kar mu gre. Zatorej, ako se danes vinarji zbiramo v strokovni organizaciji in se po nji skupne potegujemo za izkoriščane, zatirane in trpeče, tedaj storimo s tem le svojo krščansko dolžnost in delo, ki je Bogu v čast. V tem pravcu je bila pot naše »Strokovne zveze vinarjev« dosedaj in ostane neizpremenjena še naprej. Edino takj strokovni organizaciji vinarji zaupamo in verujemo v njeno zmago.

Zahvala za podporo po požaru. —

Prejeli smo:

Polzela, dne 12. jul. 1930

Vaše blagorodje!

Dolžnost mi je, zahvaliti se Vam za prejeto podporo 1000 Din, ki mi je bila hitra, prva denarna pomoč po moji požarni nesreči. Ne morem se izkazati dovolj hvaležnega, pač pa hočem ostati »Slovenskemu Gospodarju« zvest naročnik in ga priporočati vsakomur, ker nam ni samo v srečnih dneh prijatelj z novicami, poukom in zabavo, ampak se nam izkaže tudi trpečim, ob uri nesreče kot res pravi prijatelj!

Želel bi, da bi ta moja zahvala »Slovenskemu Gospodarju« bila tudi kot javna zahvala objavljena v listu!

S spoštovanjem

zvest »Slov. Gospodarju, hvaležen naročnik

Balok Miha, Polzela.

Dedščina. Jezična žena, mati še bolj jezične hčerke, je bila nekoč hudo nevoljna ter je jezno dejala svojemu možu: »Kako hudoben jezik ima najina hči; hotela bi le vedeti, od koga izmed naju ga je dobila, od mene ali od tebe?« — Mož ji mirno odgovori: »Od tebe gotovo ne, ker ga imaš še sedaj!«

njem. Zdajci se sliši kakor godba, ki je prihajala iz daljave.

Grofu se zdi, kakor da se je v ozadju razširila stena, siva megla se je razpršila in pokazala se je ravnina. Godba postaja vedno bolj glasna, na mali ravnini pa se pojavi velika postava. V nekaj trenutkih zapazi in gleda svojo lastno podobo, ki ga kaže sedečega na visokem konju. Zopet zadoniho prijetni glasovi. Druga slika nastaja, ki dobiva vedno bolj določno podobo. Glej, naenkrat se pojavi postava grofice Ane Katarine Zrinjske. V eni roki je držala lovorjev venec z žarečo vojvodsko krono nad glavo njegove podobe, z drugo je položila od zlata blesček vojvodski plašč okoli njegovih ramen. Zada je plaval ves razsvetljen ogrski grb s patrijarhovim križem.

Grof Tatenbah je dobro spoznal pomen teh slik. Kazale naj bi slavohlepemu možu njegovo bodočnost, zmago v boju, ki ga podvzame ob strani oboževane grofice Zrinjske. Ves razburjen in prevzet od tega, kar je videl, je razpel roke, da bi objel ljubljeno Ano Katarino. Toda podoba, ki se mu je ravnokar še tako ljubko smehljala, se je razpršila v meglo, ki je prevlekla cele slike. Svetilka na stropu je ugasnila, mlii zveki godbe

so utihnili, nastopila je popolna tema in ostramrzla sapa je potegnila skozi prostor. Grof Tatenbah, ki se je komaj zavedel, je stopil razburjen v vedeževalkino sobo ter od tam na prosto, kjer ga je čakal njegov strežaj.

Za vedeževalko ni imel nobene poslovilne besede. Podoba, ki jo je ravnokar videl, mu je še bila pred očmi. Tako stopi s svojim strežajem v gozd. Blede luna, ki je ravnokar izšla, je začela sipati svojo bajno lepo svetlobo skozi veje na nočnega potovalca. Grof Tatenbah ni vedel, da je bila ona oseba, ki mu je v podobi položila krono na glavo, res živa oseba v kočji vedeževalke ter da so zavezniki — člani ogrske zarote porabili Tatenbahovo vero v čarovništvo ter vedeževanje in so podkupili Prihto, da bi omahljivega grofa s temi slikami za vedno priklenili na svojo stvar.

In to se jim je tudi v polni meri posrečilo. Grof Tatenbah je bil zdaj popolnoma prepričan, da doseže svoj cilj — vojvodstva celjske grofije. Njemu ob strani pa bo stala njegova nad vse ljubljena Ana Katarina Zrinjska.

Pozabljeni se bili vsi dobri sklepi, pozabljene besede, ki mu jih je govorila njegova soproga. Sedaj mu je bilo gaslo: Naprej, naprej za sliko,

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden!

Prinosa vsakokratni nedeljski evanglij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihanež — postane redovnik« in mlane zgodbe za deca.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slomčkov trg 20.

Škorci na državni meji.

Letošnjo pomlad sem naredil več skorčevih hišic in jih obesil na najvišje drevo v sadonosnem vrtu v bližini stražarnice ob severni državni meji. Čez nekaj dni je zavladalo veselo skorčevo petje in žvižganje, ki je trajalo od ranega jutra do poznega večera. Z veseljem sem jih opazoval in poslušal, kako brhko so se sukali okoli svoje hišice, smukali eden za drugim v njo in zopet žvižgajoč odhajali, posedajoč na bližnjih drevesih. Malone vsakega tujca, ki je prišel iz inozemstva, so s svojim petjem veselo pozdravljali in ravno tako se je godilo potnikom, ki so zapuščali našo državo. Marsikateri potnik se je ozrl na drevo, jih nekaj časa poslušal in opazoval, nato pa z vzradoščenim srcem nadaljeval svojo pot. Res, vsak se je spomnil in se zavedal, da živimo v spomladanski dobi. Največjo in najlepšo hišico je zasedel par skorcev. Drugo hišico so si osvojili neki drugi ptiči in tretja je za prvo sezono ostala prazna.

Čez nekaj dni je bilo opaziti, kako sta skorca mirljivo pobirala na zemlji raztrošeno slamo, seno in drugo tako suhljad in jo nosila v hišico. To se je vršilo zelo spretno in z največjo brzino. Gnezdila sta! Nato je polagoma izostajalo prejšnje veselo žvižganje in prepevanje. Donašal je hrano samo eden, dočim je drugi vačil. Po preteku 14 dni se je videlo, da sta oba skorca pričela še bolj marljivo z donašanjem hrane. V hišici se je ustvarilo novo življenje, kar je povzročilo starima skorcema novo skrb za življenje; zato sta vestno in marljivo donašala mladičem hrano in s tem nasitila lične želodčke. V hišici je postajalo vsak dan živahnije. Mladi skorčki so se hitro razvijali in doraščali; bilo jih je veselo gledati, kako so že kukali iz luknje, pričakujoč hrane, in so obenem opazovali zunanjo naravo, v katero se poženo v najkrajšem času. Pa je prišlo drugače.

Nekega dne zopet opazujem skorčevo stanovanje. Čudna misel me navda, kaj

neki mora biti, da stara skorca tako vpijeta, kakor da bi prosila pomoči. Na drevesu sem opazil vrano, ki jih je menda nameravala napasti. S kričanjem in mahanjem z rokami sem jo pregnal. Preteča nevarnost je bila odpravljena. Drugi dan sem zopet opazoval, kaj se godi na drevesu. Zdelo se je, da mladim skorcem preti nova nevarnost. Nisem pa opazil na drevesu in ne v bližini ničesar, kar bi moglo mladiče ogrožati. Mislim sem, da najbrž zapuščajo mladiči posamezno svojo rojstno hišico in da jim pri tem pošlu stari najbrž nekoliko nagajajo. Pozneje pa sem postal bolj pozoren. Stara skorca neprenehoma vpijeta, se zaganjata v hišico ter jo obletavata. Hitim proti drevesu, obenem pokličem svoja tovariša, naj mi prideta na pomoč. Zapazil sem na drevesu tik skorčevega stanovanja sosedovega mačka, kako drži mladega skorca s svojimi ostrimi zobmi. Začela se je borba proti mačku. Obkolili smo drevo. Ko nas je maček zapazil, je pustil mladega skorca na škarpi in z bliskavico skočil dol v travo. Obmetavali smo ga s kamenjem in začela se je dirka za njim. — Maček urnejših nog jo je odkuril zdrav brez potnega lista in brez vsake obmejne kontrole čez mejo, odkoder je hodil k nam vasovat in na plen.

Zalosten je bil pogled na stara, ki sta s turobnim glasom oznanjevala vest, da jima je hudobni maček zadavil in požrl sedem skorcev. Zdelo se mi je, da me hočeta pokarati, ker sem bil tako neposlušen, ko sta me ves dan s svojim kričanjem prosila pomoči. Zvočki iz njunih grl so me zadeli kot očitjanje, da sem jaz sokriv te tragedije, s katero je za nju v letošnji prvi sezoni pokopano vse veselje, ki bi ga uživala s svojimi mladiči.

Ob tem prizoru so v našem spominu oživele besede, ki smo jih čitali v šolskih klopek:

Kaj ti tu po vrtu laziš, maček, tiho kakor tat, morda ti na ptice paziš, rad zavil bi kateri vrat. Kaj si ti za to pri hiši, da bi ptice nam moril, si za miši in podgane, da bi pridno jih lovil.

Stajerska sadjarska zadruga v Mariboru, Miklošičeva ul. 2.

Letošnja sadna sezona se pričinja. Obeta se srednje dobra letina, vendar bo povprečno lepo blago. Priporočamo sadjarjem, kot zadruga, ki zastopa njihove interese, da se pri prodaji ne prenačijo in ne prodajajo blaga mešetarjem, ki nimajo za nakup blaga uradnega pooblastila.

Naša zadruga bo imela v vsakem večjem kraju nabiralnice in skladišča, kjer se bo blago prevzemalo in plačevalo.

Delati moramo na to, da se na svetovnem trgu postavimo z lepim, nepoškodovanim in žlahtnim blagom kakor delajo to Tirolska, Švica in druge države.

Tehnične priprave za najlepše, strokovno in brezhibno prevzemanje blaga so izvršene.

Priporočamo, da se tudi več kmetov združi za dobavo pol ali celega vagona jabolk, ker je s tem delo zadruga ponostavljeno.

Glejte današnji inserat.

NAŠA DRUŠTVA

Društvom in prijateljem izobrazbe. Voditelj prosvetnih društev in izobraževalni delavci so že dolgo časa pogrešali primernih pripomočkov za temeljito ljudsko izobraževalno delo. Posebno je manjkalo navodil in vsebine za mesečna društvena predavanja. Zato se je odločila Prosvetna zveza v Mariboru, da bo izdajala mesečno male prosvetne knjižice, ki bodo obravnavale vsa važna sodobna duševna in gospodarska vprašanja v poljudni obliki. Te knjižice bodo služile za podlago mesečnim društvenim, fantovskim in dekliškim sestankom, in se bodo lahko tudi posameznikom po predavanju razprodajale, ker bo stala ena knjižica le 1 Din. Tako bo vse naše prosvetno delo postalo bolj temeljito, ker se ne bo naslanjalo samo na poslušano besedo, ampak tudi na tiskano knjižico, ki jo vzame poslušalec s seboj na svoj dom. Uspeh naše prosvetne akcije je

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pisarni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvna razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, Koroška c. 5

ki jo je gledal. Kar je videl, to mora doseči, potem se bo umirilo njegovo srce.

XVII.

Monika — pisarjeva hči.

Ko zvezde na nebu zableščo,
Zvesto me že čenka na pragu stojó.
Stritar.

Odkar je grof Tatenbah podpisal pogodbo v Čakovcu, so se vršili sestanki pogostoma ali v Čakovcu ali na gradu v Podčetrtku, največ pa v gradu Račje. Vendar je znal grof Tatenbah stvar vedno tako urediti, da o tem ni ničesar zvedela njegova soproga Ana Terezija.

Zavezniki — člani zarote — delovali so na to, da pridobijo čim več moči. V to svrhu so moral pritegniti v svoj krog tem več zaveznikov. Zrinjski se je ponašal, da ima med plemstvom po južnih avstrijskih deželah mnogo zaupnikov, toda varal se je v svojih nadah.

Po vplivu grofa Tatenbaha je pridobil samo še grofa Karola Thurna Valsassina.

Ta se je rodil iz furlanskega kolena grofov della Torre, ki so pozneje nosili ime Thurn Valsassina. Več članov te rodbine najdemo v službi avstrijskih nadvojvodov kot deželne upravitelje na Goriškem, svetovalce ter vojaške poveljnike.

Grof Karol Thurn je bil zelo ošabnega in nasilnega značaja. Vse njegovo življenje je polno spletkarij, sovražnosti, lahkomišelnih in drznih podjetij. Kljub temu, da je bil radi različnih zločinov obsojen od goriškega plemiškega sodišča na izgon iz vseh avstrijskih dežel ter na obglavljenje, se mu je vendar posrečilo izposlovati pomilostitev pri cesarju, ki ga je imenoval za svojega vojnega svetovalca. Leta 1667 je celo postal deželni glavar goriški.

Grof Tatenbah se je seznanil z njim o priliki poklonitve deželnih stanov v Gradcu, kamor je prišel že zaradi ugodne prilike, da se vda veselju in uživanju življenja. Pozneje sta se sešla večkrat v Mariboru. Ko je moral grof Thurn potovati kot vojni svetovalec na Dunaj, je zvedel v tej lastnosti marsikatero skrivnost. Zato ga je grof Tatenbah po nasvetu grofa Zrinjskega skušal pridobiti za zvezo zarotnikov. Ponudila se mu je za to kmalu prilika.